

Toimittaja Aki Kangas
kk-kvp-palvelut(at)helsinki.fi

Tässä uutiskirjeessä:

- **Kansalliset kirjastoverkkopalvelut 2009**
- **Asiakasliittymäratkaisut esittelyssä**
- **VESA-verkkosanastolle uusi käyttöliittymä**
- **FinELibin aineistohankintatilanne**
- **FinELibin laskutustilanne**
- **Tieteellisten kirjastojen etusivun, Tilken ylläpito päättyy 1.1.2009**
- **Tapahtumat ja koulutukset**
- **Lue myös uusi Kansalliskirjastolehti ja Tietolinja**

Kansalliset kirjastoverkkopalvelut 2009

Vuonna 2009 Kansallisia kirjastoverkkopalveluja kehitetään viime keväänä toteutetun, kirjastoille suunnatun asiakaskyselyn perusteella.

Toimintasuunnitelmassa ovat asiakasliittymän, kansallisen yhteisluettelon, Halti-tietokannan ja Tieteellisten kirjastojen yhteistilaston kehittäminen. Kyselystä saadun palautteen perusteella kehitetään myös kirjastoille suunnattua viestintää ja koulutusta.

Kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteistä asiakasliittymään kehitetään opetusministeriön Kansallinen digitaalinen kirjasto –hankeessa. Uudella asiakasliittymällä vastataan asiakas- ja käyttäjäkyselyissä usein esitettyihin toiveisiin nykyistä helpokäyttöisemmistä järjestelmistä.

Yhteistietokanta Linda siirretään Aleph-järjestelmään alkuvuodesta. Relais-kaukopalveluohjelmisto otetaan käyttöön Linnea2-kirjastoissa.

Ensi vuonna valmistellaan myös yleisten kirjastojen siirtymistä MARC 21-formaattiin. MARC 21-formaatti on suunniteltu otettavaksi käyttöön yleisissä kirjastoissa vuonna 2010.

Elektronisten aineistojen hallintatietokantaa Haltia laajennetaan siten, että siihen otetaan mukaan myös kansallisten tietokantojen IP-osoitteet. Haltin rakennetta kehitetään mm. keskitetyn aineistomäärärahan muutoksia vastaavaksi.

Tieteellisten kirjastojen yhteistilaston KITTn mittareita ja tunnuslukuja kehitetään yhteistyössä kirjastojen kanssa.

Kirjastoille suunnattua viestintää varten laaditaan ensi vuodeksi oma viestintäsuunnitelma. Myös nykyistä palvelukohtaista tiedotusta ja koulutustarjontaa yhtenäistetään aiempaa selkeämmäksi palvelukokonaisuudeksi.

[Korkeakoulukirjastojen rakenteellisen kehittämisen hanke](#) jatkuu. Hankkeen eräs tavoite on Kansalliskirjaston ja kirjastoverkon välisen työnjaon kehittäminen. Hankkeen loppuraportti valmistuu kesäkuun loppuun mennessä.

Tiesitkö, että

Kansalliset kirjastoverkkopalvelut on Kansalliskirjaston palvelukokonaisuus Suomen ammattikorkeakoulu-, erikois-, yliopisto- ja yleisille kirjastoille.

Palvelukokonaisuuteen kuuluu kolme osaa:

1. Korkeatasoisten tietoaisteiden saanti

Kansalliset tietokannat Arto, Fennica, Linda ja Viola, sekä Vesa-verkkosanasto
Verkkoaineiston hankinta ja saatavuus, eli FinELib ja Nelli-portaali

2. Digitaalisen kirjaston palvelu- ja työympäristö

Digitaalisen kirjaston ohjelmistot:
Aleph ja Voyager-kirjastojärjestelmät (yliopisto- ja ammattikorkeakoulu- sekä eräiden erikoiskirjastojen kirjastojärjestelmät)
MetaLib/SFX (Nelli-portaalisovellukset),
DSpace (julkaisuarkistosovellus)

Standardien ja formaattien kehittäminen

3. Kirjastotoiminnan tuloksellisuus ja vaikuttavuus

Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto KITT

Lisätietoja:
suunnittelija
Aki Kangas
puh. (09) 191 44208
aki.kangas(at)helsinki.fi

Asiakasliittymäratkaisut esittelyssä

Opetusministeriön Kansallinen digitaalinen kirjasto -hankkeen tavoitteena on kirjastojen, arkistojen ja museoiden keskeisten kansallisten tietovarantojen saatavuuden ja käytettävyyden edistäminen sekä sähköisten kulttuuriperintöaineistojen pitkäaikaissäilytysratkaisujen kehittäminen. Hanke toteutetaan vuosina 2008–2011.

Hankkeen saatavuusjaoston tehtävänä on suunnitella ja toteuttaa muistiorganisaatioiden, eli kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteisen hakupalvelun kehittämishanke. Lisäksi tehtävänä on edistää muistiorganisaatioiden verkkohankkeiden ja -palveluiden sekä sähköisten aineistokokonaisuuksien liittämistä hakupalveluun sekä parantaa aineistojen sähköistä saatavuutta.

Marras – joulukuussa järjestetään esittelytilaisuuksia eri järjestelmistä. Seuraava tilaisuus järjestetään 10.12.2008.

Esittelytilaisuudet on suunnattu muistiorganisaatioiden asiakasliittymien parissa työskenteleville. Osallistujia pyydetään ilmoittautumaan tilaisuuteen [verkkolomakkeella](#).

Kansallinen digitaalinen kirjasto –hankkeeseen voit tutustua opetusministeriön [verkkosivuilla](#).

Lisätietoja:
pääsuunnittelija
Ari Rouvari
Puh. (09) 191 44126
ari.rouvari(at)helsinki.fi

VESA-verkkosanastolle uusi käyttöliittymä

VESA-verkkosanaston uusi käyttöliittymä on avattu pilottikäyttöön kansallisessa ONKI-ontologiapalvelussa.

Uusi ja vanha VESA ovat aluksi käytössä rinnakkain osoitteessa <http://vesa.kansalliskirjasto.fi>.

Uutta käyttöliittymää kehitetään edelleen ja käyttäjiltä toivotaankin palautetta. Käyttöliittymästä voi antaa palautetta verkossa [palautesivulla](#).

Asiasanoja koskevaa palautetta voi lähettää myös sähköpostitse: vesa-posti(at)helsinki.fi

Tiesitkö, että Kansalliskirjasto ylläpitää ja kehittää seuraavia asiasanastoja:

- YSA (Yleinen suomalainen asiasanasto)
- Allärs (Allmän tesaurus på svenska)
- MUSA (Musiikin asiasanasto)
- CILLA (Specialtesaurus för musik)

VESA-verkkosanasto sisältää kaikki edellä mainitut sanastot.

YSA, Yleinen suomalainen asiasanasto on suomenkielinen, kaikki tieteen- ja tiedonalat kattava yleissanasto, joka sisältää eri alojen yleisimmät termit.

Vuoden 2007 lopussa YSA:ssa oli noin 26 000 termiä, joista noin 5 000 maantieteellistä nimeä.

YSA:a on käytetty tietokannoissa vuodesta 1987 lähtien. Allärs on YSA:n ruotsinkielinen käännös.

YSO, Yleinen suomalainen ontologia on [FinnONTO-projektin](#) yhteydessä toteutettu ontologia, joka perustuu YSA:n termistöön.

YSO:ssa on noin 19 000 termiä, mutta maantieteelliset nimet puuttuvat. YSO perustuu YSA:n termistöön vuodelta 2005. Tämän jälkeen tehtyjä muutoksia ei ole päivitetty YSO:on.

FinELibin aineistohankintatilanne

FinELibin syksyn aineistoilmoittautumiset *uusiin ja uudistettaviin* aineistoihin ovat käynnissä. Aineistoja, joita kirjastot voivat tilata, on lähes sata. Lisäksi pyydämme yhdistyviä organisaatioita ja kuntia vahvistamaan tilauksensa.

Kirjastot ilmoittautuvat aineistoihin Halti-tietokannan kautta. Haltista konsortion jäsenorganisaatioilla on mahdollisuus seurata aineistohankinnan tilannetta kunkin aineiston osalta.

FinELibin aineistoista 13:sta järjestettiin hankintalain mukainen tarjouskilpailu. Tarjousten jättöaika kilpailuttaviin aineistoihin umpeutui 25.9.2008 ja määräaikaan mennessä aineistoihin tuli yhteensä 34 tarjousta.

Kaikki aineistot pyritään saamaan käyttöön vuoden 2009 alusta.

Kilpailutetut aineistot ja tarjouskilpailun voittajat

- ATLAS (Ebsco)
- Biosis Previews (Ovid)
- Cab Abstracts (Ovid)
- EconLit (Ebsco)
- Encyclopedia Britannica (Encyclopaedia Britannica Ltd.)
- Inspec (Ovid)
- MLA International Bibliography (Ebsco)
- Paperbase (ei tarjouksia)
- Philosopher's Index (Ovid)
- PsycArticles (Ovid)
- PsycInfo (Ovid)
- RILM (Ovid)
- Wilson Art Full Text (HW Wilson)

Lisätietoja: finelib(at)helsinki.fi

FinELib-aineistojen laskutus

FinELib-aineistot on tältä vuodelta laskutettu viiden kustantajan aineistoja lukuun ottamatta.

IEEE-, ABI Inform-, JSTOR-, Medic- ja Tenttu-aineistojen laskut ovat vielä lähettämättä kirjastoille. Kirjastot saavat näiden aineistojen laskut marraskuun loppuun mennessä.

Ulkomaisten aineistojen laskujen lähettäminen kirjastoille on viivästynyt. Joissakin tapauksissa ulkomaiselta kustantajalta on saatu yhden konsortiolaskun sijaan tilaajien osuudet eri laskuilla eri ajankohtina. Lisäksi organisaatioiden yhdistymiset kesken vuotta ovat viivästyttäneet laskutusta.

Lisätietoja: finelib(at)helsinki.fi

Tieteellisten kirjastojen etusivun Tilken ylläpito päättyy 1.1.2009

Tieteellisten kirjastojen etusivun [Tilken](#) ylläpito päättyy 1.1.2009.

Kansalliskirjaston ylläpitämälle sivustolle on koottu linkkejä Suomen ammattikorkeakoulu-, erikois-, ja yliopistokirjastojen verkkosivuille, tietokantoihin ja muihin tiedonlähteisiin. Sivustolla on tiedotettu myös kirjastoalan tapahtumista.

Tietoja ylläpidetään 1.1.2009 alkaen ainoastaan [Kirjastot.fi:ssä](#).

Kirjastoja pyydetään ilmoittamaan mahdolliset yhteystietojensa muutokset suoraan Kirjastot.fi-toimitteluun: [toimitus\(at\)kirjastot.fi](mailto:toimitus(at)kirjastot.fi).

Lisätietoja:
suunnittelija
Aki Kangas
puh. (09) 191 44208
[aki.kangas\(at\)helsinki.fi](mailto:aki.kangas(at)helsinki.fi)

Tapahtumat ja koulutukset

Kansallinen digitaalinen kirjasto –hanke Asiakasliittymäratkaisujen esittelytilaisuus

10.12.2008 klo 10.15-17.00
Helsingin yliopisto, Porthania, Sali 674, Yliopistonkatu 3.

Tilaisuus on suunnattu kirjastojen, arkistojen ja museoiden asiakasliittymien parissa työskenteleville.

Ilmoittautuminen [verkkolomakkeella](#).

Yhteistilastoworkshopit tammi-helmikuussa 2009

Etelä-Suomi

Helsinki I / 21.1.2009 klo 9 - 16

Paikka: Kansalliskirjasto, Vallilan toimipiste, Teollisuuskatu 23, atk-luokka A 414, 4. krs

Helsinki II / 28.1.2009 klo 9 - 16

Paikka: Kansalliskirjasto, Vallilan toimipiste, Teollisuuskatu 23, atk-luokka A 414, 4. krs

Sisä-Suomi

Tampere 3.2.2009 klo 9 - 16

Paikka: Tampereen teknillinen yliopisto, päärakennus, 2. krs Mikroluokka PC201C

Pohjois-Suomi

Oulu 11.2.2009 klo 9-16

Paikka: Oulun yliopisto, pääkirjasto, mikroluokka PK201

Yhteistilastoworkshopit on suunnattu tieteellisten kirjastojen tilastovastaaville ja muille yhteistilastoon tietoja syöttäville.

Ilmoittautuminen viimeistään viikkoa ennen workshopia [verkkolomakkeella](#).

Musiikkiaineisto ja MARC 21

Musiikin luettelointiin keskittyvä MARC 21 -koulutus Voyager-kirjastoille

4.2.2009

Kansalliskirjasto, Fabianian auditorio, Yliopistonkatu 1

Lisätiedot: marc-posti(at)helsinki.fi

Ennakkotieto: LINDA-päivä

31.3.2009

Kansalliskirjasto, Vallilan toimipiste, Teollisuuskatu 23

FinELib-aineistokoulutukset vuonna 2009

Vuoden 2008 aikana FinELibin koordinoimissa tilaisuuksissa on ollut osallistujia huomattavasti odotettua vähemmän. Samoin ilmoittautumisten peruutuksia on tullut runsaasti.

Haluamme nyt kohdentaa koulutuspanoksen tarkemmin sellaisiin aineistoihin, joihin on olemassa riittävästi tarvetta ja kysyntää.

Aineistokoulutusten tarve kartoitetaan kirjastoille suunnatulla kyselyllä. FinELib-palveluyksikkö lähettää kyselyn kirjastoille joulukuun alussa.

Ensi kevääksi on suunnitteilla muun muassa Nature-, Scifinder-, ja Springer-koulutuksia. Koulutusta järjestetään, mikäli niille on riittävästi kysyntää.

EBSCO-koulutuksen ajankohdaksi on sovittu viikko 7/2009 seuraavasti: Turku 9.2.2009, Helsinki 11.2.2009, Jyväskylä 12.2.2009 ja Oulu 13.2.2009. Lisätietoa ohjelman sisällöstä ja tarkentuvia tietoja on saatavilla [FinELibin verkkosivuilla](#).

6.–9.9.2009
IGeLU
2009
 HELSINKI

www.igelu2009.org

Kirjastoalan kansainvälinen Igelu-kongressi syyskuussa 2009 Helsingissä

Vuosittain järjestettävä International Group of Ex Libris Users –kongressi, Igelu, järjestetään 6.-9.9.2009 Helsingissä Marina Congress Centerissä. Kongressin järjestelyistä vastaa Kansalliskirjasto.

Igelu on suunnattu Ex Libriksen ohjelmia käyttävien kirjastojen henkilöstölle, ja sinne odotetaan noin viittäsataa osallistujaa.

Ex Libris Group on suomalaisten kirjastojen keskeinen järjestelmätoimittaja. Maamme korkeakoulukirjastojen kirjastojärjestelmät Aleph ja Voyager sekä Nelli- portaali ohjelmistot MetaLib ja SFX ovat kaikki Ex Libriksen tuotteita.

Kongressin verkkosivut on jo avattu osoitteessa <http://igelu2009.org>. Sivustolla tiedotetaan ajantasaisesti kongressin suunnittelusta ja järjestelyistä.

Lisätietoja:
 tapahtumakoordinaattori
 Jukka Pennanen
 jukka.pennanen (at) helsinki.fi
 Puh. (09) 191 44375

Lue myös uusi Kansalliskirjasto-lehti ja Tietolinja

Kansalliskirjasto-lehti 3/2008 on ilmestynyt. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa ja se jaetaan muun muassa kaikkiin Suomen kirjastoihin. Kansalliskirjasto-lehti on luettavissa myös [verkossa](#).

[Tietolinja-verkkolehden](#) uusi numero ilmestyy joulukuussa.

Tietolinja on Kansalliskirjaston julkaisema verkkolehti, joka on suunnattu kirjasto- ja tietopalvelualan ammattilaisille ja muille tietohuollosta kiinnostuneille. Lehti on erikoistunut digitaalisen kirjaston tekniikkaan ja palveluihin sekä tietohuollon standardointiin.

Kirjastoverkkopalvelujen yhteystiedot

Kirjastoverkkopalvelut   **kk-kvp-palvelut(at)helsinki.fi**

Palvelukohtaiset sähköpostiosoitteet

Armas-toimisto	armas-toimisto(at)helsinki.fi
Asiasanastot	vesa-posti(at)helsinki.fi
Doria	doria-oa(at)helsinki.fi
Fennica-tietokanta	fennica-posti(at)helsinki.fi
FinELib-palveluyksikkö	finelib(at)helsinki.fi
Julki-tietokanta	julki-posti(at)helsinki.fi
Linnea-yhteistietokannat	linnea-posti(at)helsinki.fi
MARC-formaatti	marc-posti(at)helsinki.fi
Nelli-toimisto	nelly-toimisto(at)helsinki.fi
Standardointi	linnea-posti(at)helsinki.fi
Viola-tietokanta	viola-posti(at)helsinki.fi
Yhteistilasto	kk-kitt(at)helsinki.fi

Tarkemmat yhteystietomme ja puhelinnumerot ovat [verkkosivuillamme](#).

Uutiskirjeen linkit

Hankkeet

Kansallinen digitaalinen kirjasto

http://www.minedu.fi/OPM/Kulttuuri/kulttuuripolitiikka/linjaukset_ohjelmat_ja_hankkeet/digitaalinen_kirjasto/index.html

Korkeakoulukirjastojen rakenteellinen kehittäminen

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/rake.html>

VESA-verkkosanasto

VESA-verkkosanasto

<http://vesa.kansalliskirjasto.fi>

VESA-verkkosanaston palautesivu

<http://www.yso.fi/feedback/?l=fi>

Tilke ja Kirjastot.fi

Tilke, Tieteellisten kirjastojen etusivu

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/tilke>

Kirjastot.fi

<http://www.kirjastot.fi>

Koulutukset ja tapahtumat

Asiakasliittymien esittelytilaisuudet (Kansallinen digitaalinen kirjasto -hanke)

<https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/12835/lomake.html>

Yhteistilastoworkshopit

<https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/3389/lomake.html>

FinELibin aineistokoulutukset

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/finelib/koulutus.html>

International Group of Ex Libris Users –seminaari, IGeLU, 2009

<http://igelu2009.org>

Kansalliskirjasto-lehti ja Tietolinja

Kansalliskirjasto-lehti

<http://www.kansalliskirjasto.fi/yleistieto/kklehti>

Tietolinja-verkkolehti

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/tietolinja>

Yhteystiedot

Kansalliskirjaston Kirjastoverkkopalvelujen yhteystiedot

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/koordinointi/yhteystiedot.html>

Kirjastoverkkopalvelut-utiskirje

on Kansalliskirjaston kirjastoasiakkaille suunnattu tiedote, jolla välitämme ajankohtaista tietoa kirjastoverkolle tarjottavista palveluista, niiden kehittämisestä sekä tapahtumista ja koulutuksista.

Utiskirje ilmestyy neljä kertaa vuodessa, kaksi kertaa keväällä ja syksyllä.

Voit tilata utiskirjeen osoitteessa <http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/koordinointi/utiskirje.html>